

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas II. An dentur habitus in voluntate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

DIFFICULTAS II.

*An dentur Habitus in Volun-
tate.*

DICENDUM est. *Dari habitus in Voluntate.* Ita Suarez uterque Ariaga & Hurtadus, quamvis negent habitus in intellectu. Est autem conclusio contra Lugo & Oviedo.

PROBAT 1. Ariaga & recentior Suarez. Habituatus in aliquo peccato, potest in dies agnoscere suam malam consuetudinem, esse offensam Dei, & tamen magis facilitari in mala consuetudine. Ergo hæc facilitas, non proveniet à cognitione, sed ab alio principio.

RESPONDERI potest. Quamvis talis in dies percipiat majoritatem offensæ Dei: quia tamen non movetur illa cognitione, fit, ut in illam cognitionem, facilitas referri non possit: cumque moveatur Opposita cognitione delectabilis objecti, in hanc propositionem objecti delectabilis, referri potest dicta facilitas. Unde etiam quando infert Ariaga: si facilitas in voluntate referri debet in intensiorem cognitionem, se qui datos fuisse habitus peccaminosos intensissimos in Christo. Id etiam non convincet. Tunc enim cognitio respectu voluntatis est habitus, quando actualiter movet, nunquam autem Christus motus est illa notitia ad peccandum. Posset etiam ex Oviedo addi, cognitionem esse facilitativam voluntatis in operando, nonnisi in circumstantia negationis appositi moventis voluntatem actu. Reliqua etiam quæ adfert Ariaga bene solvit. Oviedo quem consule. *Hinc aliter*

PROBATUR 2. Dantur in intellectu habitus, nec referri possunt, in solas species coordinatas, tenentes se à parte objecti. Ergo & in voluntate dabuntur, nec referri poterunt, in solam propositionem objecti, itidem tenentem se, à parte objecti.

PROBATUR 3. Argumento negativo. Facilitas illa quam experimur in voluntate, sublequi post difficultatem operandi, non potest in aliud principium referri, quam in habitum.

RESPONDET Oviedo. Quod hæc facilitas reduci possit, in ipsosmet actus intellectus, & illius species. Quod sic explicat. Voluntas constituitur potens amare objectum, per cognitionem qua illi representatur ut bonum, & per negationem impedimenti ad talem actum, voluntas enim non potest agere, si sit impedita; hæc cognitio, est attractiva voluntatis, ad amorem talis objecti, & eo magis attrahit, quod objectum apparet magis bonum. Et hæc attractio vel est ex parte objecti, dum major ejus bonitas

proponitur, vel ex parte actus, cum vivacius idem proponitur, magisque tunc trahitur ad amorem, quando magis trahitur per cognitionem bonitatis objecti; quia tota ratio propter quam voluntas liberè fertur & inclinatur ad objectum, est, quia trahitur à bonitate. Ergo quo major apparebit bonitas, facilius trahetur. Tota ergo facilitas referri debet in ipsam cognitionem vivaciorem, vel majus bonum propositum.

Rursus actus quo voluntas fertur in objectum v. g. delectabile, relinquit speciem sui & objecti delectabilis; quo fit, ut postea intellectus, vis specierum quas antea habebat, & specierum quas modo ex actu relictas habet, quæ sunt quasi experimentales species, vivacius postea ipsum objectum apprehendat. Addit inferius duplicem facilitatem cogitari posse: unam formalem & transeuntem, aliam radicalem: Facilitas formalis consistit in cognitione ex illis speciebus antecedentibus elicita. Radicalis autem, qualem, & difficile mobilem, ad habitum requirit Philosophus, in illis speciebus experimentalibus, stabit. Ex quo ulterius infert: posse aliquem habere facilitatem propter vivacitatem cognitionis sine ullo habitu.

Infert rursus posse haberi facilitatem radicalem & formalem, ad duo objecta, licet non in summo gradu; quia potest oppositorum bonorum experimentalem quis speciem habere, & actus ex illis speciebus orti, possunt ad distincta bona inclinare.

Infert rursus eandem cognitionem sub diverso respectu esse necessariam ad simpliciter posse, & ad facile posse; est simpliciter requisita, in quantum includit minimum intensiōis, requisitum ad hoc, ut voluntas possit moveri, est autem requisita ad facile posse, ratione aliorum graduum intensiōis, qui supersunt. Quia tamen illi gradus intensiōis sunt ejusdem rationis, omnes tribuunt: facile posse.

CONTRA est 1. Quia hæc responsio ostendit totam facilitatem quæ se debet habere à parte objecti, non tamen explicat facilitatem ex parte potentia se tenentem, & tamen, etiam à parte sua, potentia, non se merè passivè habet, ad illam facilitatem, per quid ergo ad illam inducitur? Rursus, quid repugnaret manentibus iisdem experimentalibus speciebus objecti delectabilis, magis & magis facilitari voluntatem, in depromendo amore, illius objecti: Ergo apparet facilitatem illam, in meras species, non posse referri. Pone dari species experimentales à parte objecti se tenentes, & nunquam secutam fuisse appetentiam & consensum,

† (V) 4 sum,

sum, post illam experientiam; quomodo hinc erit facilitas, sine omni omnino actu, & nusquam se movente voluntate. Ergo apparet non rectè referri illam facilitatem in species. Rursus tota ratio libertatis non sistit in sola attractione, sed etiam in determinatione voluntatis. Ergo ut facilius se determinet, pro ista parte, debet dari principium facilitativum, & hoc erit habitus.

CONTRA 2. Ex duobus æqualibus bonis, potest voluntas etiam præcedente vivaciori propositione objecti melioris, eligere minus bonum, vel minus vivaciter propositum. Cur ergo ad talia bona volenda, non poterit dari facilitas, quæ cum non possit referri in propositionem objecti, debet referri in habitum. *Neque valet si dicas*, quod frequenti usu electionis minoris boni, species relictæ, ex usu minoris boni, facilitent voluntatem ad eligendum minus bonum; non inquam valet, si dicas id: Quia vel species relictæ ex minori bono proponunt illud ut majus, vel ut æquale bonum, & sic jam non stas in proposito: quia fieri potest, ut voluntati semper illud proponatur bonum, tanquam minus, & tamen frequentatis actibus, reddatur facilis aliquis, ad illud potius bonum volendum, quæ facilitas non potest referri in species, minus bonum, tanquam majus proponentes. Quod si dicas illud minus bonum vivacius proponendum. Contra erit, quia fieri potest ut proponatur majori vivacitate majus bonum, quam minus, & tamen ex frequenti usu, facilitetur voluntas ad minus illud, expedite arripendum. Quod totum supponit hanc doctrinam. Quod voluntas possit pro sua voluntate, libertate eligere minus, & stante eadem apprehensione, frequentare suos actus, & ex frequentatione, acquirere facilitatem.

CONTRA 3. Quia de ratione habitus est, ut inclinet ad similes actus, à quibus est productus; sed species intellectus, producuntur ex actibus, vel ex notitiis actuum voluntatis: Ergo inclinabunt tantum ad actus intellectus, & ad notitias actuum voluntatis. Hic autem non queritur de inclinatione actuum intellectus, sed de inclinatione voluntatis, ejusque facilitativo.

OBJICIT 1. Oviedo. Voluntas ex repetitione actuum aliquando acquirit majorem difficultatem quam antea habebat in exercitio illorum. Ergo sicut quando acquirit facilitatem, dicitur reliquisse actus præteritos qualitatem quandam seu habitum, quo voluntas facilius exequitur actus suos: ita quando acquirit difficultatem, dicitur præcedentes actus reliquisse qualitatem aliam, quâ voluntas, difficilius alios similes exercet. Voluntas enim secundum se, non habet talem difficultatem.

RESPONDETUR. Non ex hoc principio simpliciter arguere nos, dari habitus, quia datur facilitas, alias etiam in membris, habitus, admittendi essent; sed quia hæc facilitas, non potest in aliud principium referri, quam in qualitatem acquisitam: quia verò illa difficultas, potest in aliud principium referri v. g. in conditionem objecti, & ipsi potentie inductas dispositiones, quæ augent potius difficultatem quam minuunt, ideo id non potest referri in qualitatem aliquam. Non raro etiam illa difficultas oritur nonnisi ex consequenti, & ita si aliquis habeat facilitatem odiendi Dei, inducto habitu amoris acquisito, reddetur difficilius odium, non propter qualitatem aliquam in se difficultativam, sed propter facilitatem inclinantem ad amorem, & ex consequenti reddentem difficile odium. Quod si aliquis poneret facilitatem & expeditum modum, difficile reddendi objectum, referri debere in qualitatem Habituum, de novo acquisitu talis minus convinceretur, hoc argumento.

OBJICIT 2. Idem. In appetitu brutorum non datur habitus, & tamen bruta, facilius appetunt objectum jucundum, quod pluries sentire. Ergo idem de voluntate dici potest.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia appetitus brutorum, est potentia necessaria, & insuper eodem semper modo, positus omnibus prærequisitis, agit; hinc non indiget principio, per quod facilitetur, ut expeditiori modo agat. Voluntas autem iisdem positus prærequisitis, posset non eodem modo agere, & ut eo modo agat, potest acquirere ex frequentatione facilitatem, sit ut illi habitus tribui debeat, cum in aliud principium, illa facilitas, rejici non possit.

INSTAT Idem. Voluntas eodem habitu instructa, potest habere facilitatem ad actus virtutis, in hac materia potius, quam in illa; quia hæc felicitas proveniat ab habitu, & ita fieri potest ut aliquis instructus habitu penitentiae, facilius illam exerceat jejuniis quam flagellis. Ergo facilitas illa non necessario oritur ex habitu.

RESPONDETUR. Non semel concessum est, quod facilitas aliunde etiam provenire possit, quam ex habitu, ut ad jejunium facilitas provenire potest, ex temperie parum digerente, ex humoribus qui absumuntur loco ciborum; sed tum temporis nonnisi facilitas refertur in habitum, quando in aliud principium, referri non potest.

OBJICITUR 3. Voluntas non potest ferri in incognitum, sed si darentur habitus, voluntas ferretur in incognitum, secundum illum scilicet excessum inclinationis, procedentis ab habitu.

RESPON-

RESPONDETUR. Excessus ille inclinationis, procedens ab habitu, non inclinatur independentem à cognitione, sed nonnisi posita illa, de quo infra.

DIFFICULTAS III.

Dantur ne in appetitu sensitivo & Phantasia Habitus.

NEGAT Suarez & Ariaga, affirmat recentior Suarez & Fonseca.

DICENDUM est, *Probabilius esse, non dari in istis potentiis, ullos habitus.*

RATIO. Quia ex una parte si in iisdem prærequisitis ponantur illæ potentia, eodem modo semper operabuntur. Ergo non est in illis reperire difficultatem, quæ se teneat ex parte potentia, ad quam superandam, dari debent habitus. Ex altera parte, bene id referri potest in species, in remotionem impedimentorum, & cætera similia.

DICES 1. cum recentiore Suarez tam appetitus quàm phantasia, operantur propter rationes motivas prius cognititas.

RESPONDETUR. Ad hoc ut dicatur aliquid esse capax habituum, supponi quidem debet, quod moveatur rationibus prius cognititis, sed hoc solum non sufficit; est enim necesse videre, an iis prærequisitis posititis, expeditius agere possit: & quidem expeditione non in aliud quam in habitum referibili. Quia autem phantasia & appetitus sensitivus, posititis omnibus prærequisitis, eodem semper modo agunt, fit, ut non indigeant habitu.

DICES 2. cum eodem. Experientia constat plurima animantia, ex frequentatione actuum acquirere facilitatem, in saltando, garriendo & cætera similia, quæ omnia referri non possunt, nisi in habitus phantasia.

RESPONDETUR. Posse id referri in semotionem impedimentorum, in compagum, ipso usu, flexurum, & similia. Præcipue in circumstantia specierum acquisitarum.

DICES 3. cum eodem. Licet appetitus sensitivus sit materialis & phantasia non nisi materialiter cognoscat, hoc non tollit, quo minus proponatur aliquid magis vel minus bonum, & quod inde sequitur, stat cum hoc, quod per illas cognitiones non determinetur appetitus, quantum determinabilis est.

RESPONDETUR. Proponi magis vel minus bonum, tantum arguit facilitatem oriundam ex propositione, consequenter ex speciebus, qualis facilitas concedi illis potest, sed non facilitas ex habitu.

DICES 4. Illæ potentia sunt capaces habitus, quæ nunc perfectos, nunc perfectiores actus, habere possunt; hoc autem competit etiam potentiis sensitivis, imò & vegetativis.

RESPONDETUR. Majorem esse ulterius mo-

dificandam ut dictum supra, illas scilicet potentias esse capaces habituum, quæ nunc perfectos nunc perfectiores actus habere possunt, si perfectio illorum, non in species, non in amotionem impedimentorum, rejici possit, perfectior autem operatio sensitiva, fit, ratione v. g. impedimentorum, quæ sunt ablata &c. vel si impedimentis potentia careat, fieri potest, ut inde oriatur difficultas operandi, eò quod careat speciebus requisitis iisque bene radicatis, cum catero qui ipsa potentia, sit determinata, ad eundem modum agendi. De quo innui supra.

DICES 5. Potentia indeterminata ad suos actus, est capax habitus, multæ autem potentia sensitivæ, non sunt determinatæ ad suos actus, qualis est etiam potentia loco motiva, quæ ad hunc vel illum modum, determinari potest à voluntate, despoticè imperante.

RESPONDETUR. Potentias sensitivas esse determinatas ad unum modum agendi, posititis omnibus prærequisitis, quod autem motiva possit imperare voluntas, nunc hunc, nunc illum motum, non argui indifferentiam potentia motiva ad talem motum posititis omnibus prærequisitis; sed solum esse illam potentiam subditam voluntati, & inter prærequisita agendi, habere, voluntatis imperium.

Inter præcipua argumenta quibus probatur non dari habitus, hoc etiam est, quod non sit explicabilis modus, quo deberet concurrere habitus. *De quo, fit*

QUÆSTIO II.

De concursu Habituum ad actus.

HABITUS concurrere ad actus, nonnisi tanquam dispositionem, & conditionem quandam, docet Hurtadus, concurrere effectivè docet Suarez. Concurrere nonnisi per modum causæ formalis tanquam probabilius docet Pontius Disp. 65. num. 26. concurrere & formaliter & efficienter Ariaga.

DIFFICULTAS I.

Explicatur quo modo Habitus possit concurrere formaliter ad actus.

EXPLICAT I. Ariaga formalem istum concursum habituum, per inclinationem, ipsam autem inclinationem, per proportionem ad impulsu. Quia sicut impulsus qualitas, est natura sua, manum inclinans v. g. ad motum, & licet actu illa motum non producat, casu v. g. quo resistatur illi impulsui, actu tamen inclinat, sentimusque illam inclinationem, & illi resistendo laboramus. Ita habitus est impulsus natura sua inclinans v. g. ad producendum amorem, & dum est ille habitus in voluntate, posita, præ-